

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL N. P. 2019 M. VASARIO 25 D. PRAŠYMO**

2019 m. balandžio d. Nr. 1V-
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pašto įstatymo (toliau – Pašto įstatymas) 6 straipsnio 2 dalies 14 punktu, Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-382 „Dėl Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Vartojimo ginčų taisyklės) 40.3 papunkčiu, išnagrinėjęs N. P. (duomenys neskelbtini) (toliau – vartotojas) 2019 m. vasario 25 d. prašymą (toliau – prašymas), pašto paslaugos teikėjos AB Lietuvos paštas (J. Jasinskio g. 16, 03500 Vilnius, įmonės kodas 121215587) (toliau – teikėja) 2019 m. kovo 20 d. raštą Nr. 3-01323 (toliau – raštas) ir kitą ginčo nagrinėjimo medžiagą:

1. N u s t a č i a u, kad vartotojas prašyme nurodo, jog 2019 m. sausio 6 d. iš teikėjos gavo trumpąją žinutę (SMS) apie gautą pašto siuntą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – pašto siunta), kurią vartotojas turi deklaruoti adresu www.post.lt/deklaruok. Anot vartotojo, 2019 m. sausio 7 d. nurodytoje interneto svetainėje vartotojas užpildė pašto siuntos deklaravimo formą, kartu pateikė patvirtinimą raštu, kad pašto siunta yra nekomercinio pobūdžio. Tą pačią dieną vartotojas gavo el. laišką iš deklaravimas@post.lt, kuriuo prašoma pateikti prekių vertę patvirtinantį dokumentą, kuriame būtų nurodyti prekių pavadinimai, jų kainos, pristatymo (siuntimo) išlaidos. Į šį el. laišką vartotojas atsakė informuodamas, kad visa reikiama informacija jau buvo pateikta 2019 m. sausio 7 d. el. laišku. Prašyme nurodoma, kad 2019 m. sausio 9 d. vartotojas gavo el. laišką iš deklaravimas@post.lt, kuriuo informuojama, jog pašto siunta perduota Lietuvos Respublikos muitinei (toliau – Muitinė), o 2019 m. sausio 12 d. vartotojas buvo informuotas, kad pašto siunta yra pristatyta įteikimui pašto skyriuje adresu Vytenio g. 2, Vilnius. Vartotojui nuvykus atsiimti pašto siuntos į pašto skyrių, jis buvo informuotas, kad atsiimant pašto siuntą turi sumokėti 15,69 Eur. Nesutikdamas su apmokestinimu, kaip nurodoma prašyme, vartotojas 2019 m. sausio 17 d. el. paštu kreipėsi į pašto deklarantus, prašydamas paaiškinti, kas sudaro 15,69 Eur sumą ir kodėl vartotojas, atsiimdamas nekomercinės paskirties pašto siuntą, turi ją mokėti. 2019 m. sausio 23 d. pašto deklarantai atsakė vartotojui nurodydami, kad nesutinkant su mokėtinų sumų apskaičiavimu, vartotojas gali pateikti prašymą dėl mokesčių perskaičiavimo. Taip pat vartotojas nurodo, kad 2019 m. sausio 25 d. kreipėsi į teikėją, analogiškai prašydamas paaiškinti, kas sudaro 15,69 Eur sumą ir prašydamas saugoti pašto siuntą iki kilusio ginčo išsprendimo, neišsiunčiant atgal pašto siuntos siuntėjui.

Be kita ko, vartotojas prašyme nurodo, kad „*gaudamas man skirtą Siuntą neturiu jokių sutartinių santykių su Paštu ir nesu prisiėmęs jokių įsipareigojimų*“. Anot vartotojo, pašto siuntą jis deklaravo pats (2019 m. sausio 7 d. el. paštu), teikėjos „*niekada neprašiau <...> suteikti man Siuntos deklaravimo paslaugas*“, todėl teikėjos reikalavimas sumokėti už deklaravimo paslaugas „*neturi jokio teisinio pagrindo*“.

Vartotojas prašyme prašo įpareigoti teikėją saugoti pašto siuntą ir neišsiųsti jos atgal siuntėjui iki kol bus išspręstas kilęs ginčas bei įpareigoti pašto siuntą vartotojui įteikti neatlygintinai.

Teikėja raštu informavo, kad ginčas su vartotoju kilo dėl iš Indijos Respublikos į Lietuvos Respubliką siųstos tarptautinės pašto siuntos¹ pateikimo muitiniam tikrinimui (deklaravimo) paslaugos, pašto siuntoje siųstų prekių atžvilgiu apskaičiuotų importo mokesčių nustatymo pagrįstumo ir pašto siuntos sulaikymo pagrindo. Teikėja pažymėjo, kad vadovaujantis Pašto siuntų deklaravimo, muitinio tikrinimo ir mokesčių už prekes, gaunamas pašto siuntose, apskaičiavimo taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1B-124 „Dėl Pašto siuntų deklaravimo, muitinio tikrinimo ir mokesčių už prekes pašto siuntose apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Taisyklės) 11 punktu, į Europos Sąjungos muitų teritoriją iš trečiųjų šalių įvežtos pašto siuntos, kuriomis atsiunčiamos ne Europos Sąjungos prekės, turi būti nedelsiant ekonomiškai pagrįstu maršrutu pristatomas į Vilniaus teritorinės muitinės Pašto postą ir pateikiamos Muitinei. Rašte nurodyta, kad, atsižvelgiant į tai, jog prie pašto siuntos pridėtoje CN 22 formos muitinės deklaracijoje nurodyta pašto siuntoje siųstų prekių vertė (22,50 Eur) neatitiko Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVM įstatymas) 40 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų importuojamų prekių neapmokestinamo importo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) pagrindų², vartotojui 2019 m. sausio 6 d. buvo išsiųstas informacinis pranešimas trumpąja žinute (SMS), 2019 m. sausio 7 d. el. laiškas su prašymu pateikti duomenis/dokumentus, reikalingus pašto siuntoje siunčiamų deklaruojamų prekių muitinei vertei pagrįsti. Teikėja pašto siuntą perdavė Muitinės pareigūnams, kurie pritaikė pašto siuntoje siunčiamų prekių muitinio įvertinimo metodus bei apskaičiavo mokėtinus mokesčius – 7,00 Eur. Atsižvelgiant į tai, kad ši mokesčių apskaičiavo Muitinė, teikėja nurodė nėra kompetentinga jo vertinti, be kita ko, pastebėjo, kad vartotojas turėjo galimybę, nesutikdamas su mokėtiniu mokesčiu, kreiptis dėl jo perskaičiavimo, tačiau pagal nustatytą tvarką to nepadarė. Teikėja informavo, kad 8,69 Eur dydžio tarptautinės pašto siuntos pateikimo Muitinei mokesčių reikia sumokėti tuo atveju, jei pašto siuntą jos gavėjo vardu deklaruoja teikėja, o už prekes, gautas pašto siuntoje, Muitinė apskaičiuoja maito ir (ar) kitus mokesčius.

Rašte atkreipiamas dėmesys, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo (toliau – Muitinės įstatymas) 24 straipsnio 3 dalimi, teikėja yra laikoma turinčia gabenamų pašto siuntų gavėjų įgaliojimą deklaruoti tokias pašto siuntas, kurių vertė neviršija 1000,00 Eur, gavėjų vardu, jeigu jie iš anksto nėra informavę pašto paslaugų teikėjo, kad pageidauja deklaruoti jų gaunamas pašto siuntas patys arba paskirdami kitą atstovai Muitinėje.

Apibendrinama teikėja nurodė, kad nesutinka su vartotojo reikalavimais, nes pašto siuntos apdorojimo veiksmai buvo vykdyti laikantis teisės aktų reikalavimų. Vartotojas buvo tinkamai informuotas apie pašto siuntos pateikimo muitiniam tikrinimui (deklaravimo) paslaugos teikimo sąlygas ir galimybę realizuoti pašto siuntos gavėjo teisę pasirinkti kitą deklaravimo būdą – iki pašto siuntos pateikimo Muitinei apie tai informuojant teikėją.

2. Konstatuoju, jog Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.716 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog paslaugų sutartimi viena šalis (paslaugų teikėjas) įsipareigoja pagal kitos šalies (kliento) užsakymą suteikti klientui tam tikras nematerialaus pobūdžio (intelektines) ar kitokias paslaugas, nesusijusias su materialaus objekto sukūrimu (atlikti tam tikrus veiksmus arba vykdyti tam tikrą veiklą), o klientas įsipareigoja už suteiktas paslaugas sumokėti. Pagal CK 6.716 straipsnio 5 dalį, atskirų rūšių atlygintinoms paslaugoms kiti įstatymai gali nustatyti papildomus reikalavimus, nenumatytus CK XXXV skyriuje, o CK 6.155 straipsnyje nustatyta, kad CK sutarčių teisės bendrosios normos taikomos visoms sutartims, tačiau atskirų rūšių sutarčių specialiosios normos gali būti nustatytos ir kituose įstatymuose. Pašto įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad šis įstatymas reglamentuoja pašto paslaugos teikimo veiklą, pašto srities politikos formavimo ir pašto

¹ Tarptautinė pašto siunta – pašto siunta, siunčiama iš vienos valstybės į kitą (Pašto įstatymo 3 straipsnio 21 dalis).

² PVM įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 24 punkte nustatyta, kad importo PVM neapmokestinamos „prekės, jeigu bendra tokių prekių vertė neviršija 22 eurų, išskyrus etilo alkoholi, alkoholinius gėrimus, apdorotą tabaką ir etilo alkoholio turinčius skystus parfumerijos, kosmetikos, tualetinius preparatus“.

paslaugos teikimo veiklos reguliavimo institucijų sistemą, pašto paslaugos teikėjų ir naudotojų teises ir pareigas, pašto paslaugos teikėjų atsakomybę ir žalos atlyginimą. Taigi, civilinius teisinius santykius tarp naudotojo (vartotojo) ir pašto paslaugos teikėjo (teikėjos) reglamentuoja ne tik CK, bet ir Pašto įstatymas bei jo įgyvendinamieji teisės aktai, kaip specialieji teisės aktai.

Ginčas tarp šalių kilęs dėl pašto siuntos įteikimo aplinkybių, vartotojas, nesutikdamas su apskaičiuotu 15,69 Eur mokesčiu, prašo įteikti jam adresuotą pašto siuntą neatlygintinai.

Konstatuotina, kad normos, susijusios su muitiniu tikrinimu, muitų ir kitais mokesčiais, kurios yra taikomos teikėjai, kaip universaliosios pašto paslaugos teikėjai³, reglamentuojamos Pasaulinės pašto sąjungos Pasaulinėje pašto konvencijoje (toliau – Pasaulinė pašto konvencija), kurios 20 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad „Išsiuntimo šalies paskirtasis operatorius ir gavimo šalies paskirtasis operatorius turi teisę, vadovaudamiesi savo šalių teisės aktais, teikti siuntas muitiniam tikrinimui“, o 2 dalyje numatyta, kad „Už siuntas, teiktinas muitiniam tikrinimui, pašto naudai gali būti imamas mokestis už pateiktą muitinei, kurio orientacinis dydis nustatytas reglamentuose. Šis mokestis imamas tik už pateiktą muitinei ir muitinį įforminimą tų siuntų, kurios apmokestinamos muitu arba bet kuriuo kitu panašiu mokesčiu“. To paties straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad „Paskirtieji operatoriai, gavę leidimą pateikti siuntas muitiniam įforminimui klientų vardu, nesvarbu, ar gavimo šalies kliento ar paskirtojo operatoriaus vardu, turi teisę imti iš klientų muitinio įforminimo mokestį, atitinkantį realias operacijos sąnaudas. Šis mokestis gali būti imamas už visas muitinėje deklaruotas siuntas vadovaujantis nacionalinės teisės aktais, įskaitant ir tas, kurios atleistos nuo maito mokesčio. Klientai privalo būti iš anksto informuojami apie reikalaujamą mokėti mokestį“. Taigi, Pasaulinės pašto konvencijos nuostatos leidžia paskirtiesiems operatoriams imti mokestį už pašto siuntos pateiktą muitinei, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad tarptautinės pašto siuntos pateikimo muitinei mokestis yra *per se* neteisėtas.

Pažymėtina, kad vartotojo prašyme nurodyti teiginiai, jog „gaudamas man skirtą Siuntą neturiu jokių sutartinių santykių su Paštu ir nesu prisiėmęs jokių įsipareigojimų“ bei, kad „niekada neprašiau <...> suteikti man Siuntos deklaravimo paslaugas“ laikytini teisiškai nepagrįstais dėl toliau nurodytų aplinkybių. Vadovaujantis Muitinės įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi „Pašto paslaugų teikėjai, apibrėžti Reglamento (ES) 2015/2446 1 straipsnio 25 punkte, arba įmonės, gabenančios skubias siuntas, siunčiamas per pasiuntinių (kurjerių) tarptautinį tinklą, laikomi turinčiais jų siuntėjų arba gavėjų įgaliojimą deklaruoti tokias siuntas, kurių vertė neviršija 1 000 eurų, o neto masė neviršija 1 000 kilogramų, šių asmenų vardu, jeigu jie nėra iš anksto informavę pašto paslaugų teikėjų arba įmonių, gabenančių skubias siuntas, siunčiamas per pasiuntinių (kurjerių) tarptautinį tinklą, kad pageidauja deklaruoti jų siunčiamas arba gaunamas siuntas patys arba paskirdami kitą atstovą muitinėje“. Be kita ko, Taisyklių 8 punkte numatyta, jog „Pašto siuntose, nenurodytose Taisyklių 7 punkte, gabenamas prekes deklaruoja muitinei ir pateikia muitiniam tikrinimui AB Lietuvos paštas arba atitinkamų pašto siuntų siuntėjai ar gavėjai – patys arba naudodamiesi muitinės tarpininkų paslaugomis. Jos deklaruojamos Vilniaus teritorinės muitinės Pašto poste pateikiant importo arba eksporto muitinės deklaraciją elektroninėmis duomenų apdorojimo priemonėmis (toliau – standartinė importo arba eksporto deklaracija) arba žodžiu – deklaruojant išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūrai įforminti Sąjungos muitinės kodekso deleguotojo akto 135 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas nekomercinio pobūdžio prekes“, o 9 punkte įtvirtinta, kad „Taisyklių 8 punkte nurodytų pašto siuntų gavėjai, pageidaujantys deklaruoti jų gaunamose pašto siuntose atsiunčiamas prekes patys arba naudodamiesi muitinės tarpininkų paslaugomis, apie tai iš anksto, iki pašto siuntose atsiunčiamų prekių pateikimo muitinei informuoja (raštu, el. paštu, telefonu) AB Lietuvos pašta. Apie tai neinformavę pašto siuntų gavėjai laikomi įgaliojusiais AB Lietuvos pašta jų vardu deklaruoti jų gaunamose pašto siuntose atsiunčiamas prekes“. Taigi, minėtas teisinis reglamentavimas įgalina teikėją deklaruoti pašto siuntas muitiniam tikrinimui visais atvejais, išskyrus

³ Vadovaujantis Pašto įstatymo 3 straipsnio 23 dalimi „Universaliosios pašto paslaugos teikėjas - pašto paslaugos teikėjas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) įpareigotas teikti universaliąją pašto paslaugą Lietuvos Respublikos teritorijoje“. Bendrovė remiantis Lietuvos Respublikos pašto įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalimi, yra universaliosios pašto paslaugos teikėjas (paskirtasis operatorius).

tuomet, kai pašto siuntų gavėjai informuoja teikėją iš anksto apie tai, kad deklaravimą atliks patys ar per kitus muitinės tarpininkus. Pažymėtina, kad Tarnybai nebuvo pateikta jokių įrodymų, jog vartotojas kreipėsi į teikėją iš anksto, iki pašto siuntos pateikimo muitinei, informuodamas, kad nepageidauja teikėjos paslaugų ir nurodydamas, kad deklaruos atsiunčiamas prekes pats arba naudosis kitų muitinės tarpininkų paslaugomis.

Vartotojas prašyme taip pat prašo įpareigoti teikėją saugoti pašto siuntą ir neišsiųsti jos atgal siuntėjui iki ginčo išsprendimo. Tarnyba pažymi, kad vadovaujantis Pašto įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 5 punktu, teikėja privalo saugoti pašto siuntą „<...> *Pasaulinės pašto sąjungos Pašto korespondencijos reglamente ir Pašto siuntinių reglamente nustatytais terminais ir tvarka.* <...>“. Pašto korespondencijos reglamento RL 151 straipsnio 5.3 papunktyje įtvirtinta nuostata, jog pašto siuntos „<...> *saugojimo terminas negali viršyti vieno mėnesio, išskyrus ypatingus atvejus, kai paskirtasis gavimo operatorius nusprendžia, jog būtina terminą pratęsti ilgiausiai iki dviejų mėnesių* <...>“. Teikėjos interneto svetainėje skelbiamų Pašto paslaugos teikimo taisyklių⁴, patvirtintų teikėjos generalinio direktoriaus 2016 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 1-63 „Dėl Pašto paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo“, 52 punkte nustatyta, kad „*tarptautinė pašto siunta su muitinės sąskaita gavimo pašte saugoma iki kito mėnesio dvyliktos dienos, skaičiuojant nuo dienos, kai buvo įforminta muitinės sąskaita. Jei muitinės sąskaita buvo išrašyta mėnesio pradžioje, siunta saugoma ne ilgiau kaip 1 kalendorinį mėnesį, t. y. nelaukiant kito mėnesio dvyliktos dienos*“. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtas teisinis reglamentavimas nurodo, kad pašto siuntos, kurių gavėjas per nustatytą terminą neatsiima arba atsisako priimti, privalo būti gražinamos pašto siuntos siuntėjui, išimčių aukščiau aptartas teisinis reglamentavimas neįtvirtina, todėl vartotojo reikalavimas įpareigoti teikėją saugoti pašto siuntą neterminuotą laikotarpį laikytinas nepagrįstu.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Pasaulinės pašto konvencijos 20 straipsnio 1, 2 ir 3 dalimis, Pašto įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatomis, Pašto korespondencijos reglamento RL 151 straipsnio 5.3 papunkčio nuostatomis, Tarnyba konstatuoja, kad nėra pagrindo įpareigoti teikėją įteikti pašto siuntą vartotojui neatlygintinai, saugant ją iki ginčo išsprendimo.

3. **N e t e n k i n u** vartotojo N. P. 2019 m. vasario 25 d. prašyme nurodyto reikalavimo įpareigoti teikėją neatlygintinai įteikti pašto siuntą Nr. (duomenys neskelbtini) ir saugoti ją iki kilusio ginčo išsprendimo.

4. **I š a i š k i n u**, kad:

4.1. ginčo šalys per 30 dienų nuo Tarnybos sprendimo priėmimo dienos turi teisę kreiptis tiesiogiai į bendrosios kompetencijos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės. Kreipimasis į bendrosios kompetencijos teismą po Tarnybos sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas Tarnybos sprendimo apskundimu;

4.2. Tarnybos sprendimas įsiteisėja ir yra privalomas vykdyti pasibaigus terminui, nustatytam šio įsakymo 4.1 papunktyje. Jeigu šis sprendimas neįvykdomas, jis gali būti priverstinai vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

5. **Į p a r e i g o j u** Tarnybos Teisės departamento Teisės taikymo skyriaus patarėją Ugnę Galušką ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio įsakymo priėmimo dienos išsiųsti jį vartotojui ir teikėjai.

Direktorius

Feliksas Dobrovolskis

⁴ https://www.post.lt/sites/default/files/siuntimo%20dokumentai/pasto_paslaugu_teikimo_taisykles.pdf.